

Sygn. akt IC 481/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 sierpnia 2014r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy Wydział I Cywilny

w składzie :

Przewodniczący SSO Waldemar Kuś

Protokolant Magdalena Kiełbus

po rozpoznaniu w dniu 20 sierpnia 2014 r. w Świdnicy

sprawy z powództwa (...) z siedzibą w G.

przeciwko T. S. i B. S.

o zapłatę

I. zasądza solidarnie od pozwanych T. S. i B. S. kwotę 116.763,19 (sto szesnaście tysięcy siedemset sześćdziesiąt trzy 19/100) zł na rzecz powoda (...) z siedzibą w G. z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od 11 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty;

II. nie obciąża pozwanych kosztami procesu.

Sygn. akt I C 481/14

UZASADNIENIE

Powód pozwem z dnia 15 maja 2013 roku wniósł przeciwko T. S. oraz B. S. o zasądzenie solidarnie na jego rzecz 100.603,02 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od 10 maja 2013 roku do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od pozwanych kosztów procesu.

Pozwani w odpowiedzi na pozew wnieśli o oddalenie powództwa w całości. Ponadto zarzucili m.in.: brak decyzji zarządu powoda o wypowiedzeniu umowy (zgodnie z § 27 ust. 1 regulaminu udzielania kredytów i pożyczek), nieudowodnienie wysyłania sms - ów i wykonywania monitów telefonicznych, braku umocowania zarządu powoda dla T. S. do wypowiedzenia umowy pożyczki i wykonywania dalszych czynności windykacyjnych, objęcie umowy ubezpieczeniem grupowym(...) (która w przypadku ewentualnego braku spłaty należności winna gwarantować stronie powodowej uregulowanie całej należności), naruszenia przez powoda § 2 ust. 1 i 4 regulaminu udzielania kredytów i pożyczek (...) poprzez przyznanie pożyczki w sytuacji posiadania świadomości, iż pozwany nie ma zdolności kredytowej pozwalającej mu na spłaty na warunkach i w terminach przyjętych w umowie (czynności powoda są sprzeczne z art. 5 k.c.), nie udowodnienia przez powoda faktu rzeczywistego przeprowadzenia czynności windykacyjnych przez firmę (...). W., niezgodne z art. 482 § 1 k.c. doliczenia kwoty odsetek (10.738,11 zł.) do kapitału głównego (89.864,91 zł.), naruszenie art. 878 § 1 k.c. poprzez niedopuszczalne zastosowanie poręczenia za dług przyszły (nieopisane i niesprecyzowane odsetki, prowizje, opłaty i inne koszty) bez określenia z góry wysokości (w pieniądzu) tego poręczenia, co skutkować powinno w ich ocenie nieważnością poręczenia w tym zakresie i oddaleniem powództwa wobec B. S., przedawnienie roszczeń, wprowadzenie pozwanych przez powoda w błąd co do możliwości rozłożenia świadczenia na 10 – letni okres spłaty, w rezultacie czego wniesienie pozwu uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

Ponadto wskazali, że wobec rzeczywistego i faktycznego uzyskania dopiero wraz z pozwem części dowodów (zapoznania się z ich treścią), stanowiących jego podstawę, uchylają się od wszelkich wcześniejszych oświadczeń niezgodnych ze stanowiskiem wyrażonym w odpowiedzi na pozew, jako złożonych pod wpływem błędu wywołanego przez powoda.

Pozwani wnieśli także m.in. o obciążenie powoda, na podstawie art. 101 k.p.c., kosztami procesu, z uwagi na to, iż nie było powodu do wniesienia sprawy sądowej, ewentualnie na podstawie art. 102 k.p.c. o nieobciążanie ich kosztami procesu z przyczyn wskazanych w odpowiedzi na pozew, o zobowiązanie strony powodowej do dostarczenia potwierdzonych za zgodność z oryginałem załączników dołączonych do pozwu, gdyż wszystkie dokumenty – za wyjątkiem raportu spłaty i rozliczenia kosztów – są tylko kserami, w przypadku zasądzenia należności na podstawie art. 320 k.p.c. o rozłożenia świadczenia na raty na okres 10 lat, o zobowiązanie strony powodowej do dostarczenia aktualnego wyciągu z KRS – u (załączony datowany jest na rok 2012) na okoliczność składu osobowego zarządu, o zobowiązanie strony powodowej do przedstawienia aktualnego zestawienia dokonanych przez pozwanego spłat.

Następnie pismem z dnia 8 lipca 2014 roku rozszerzył powództwo wnosząc o zasądzenie od pozwanych solidarnie kwoty 116.763,19 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP od 11 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty, a także o zasądzenie od pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Pozwany w dniu 3 listopada 2014 roku złożył do powoda wniosek o przyznanie pożyczki. We wniosku wskazał m.in., że na jego utrzymaniu pozostaje jedna pełnoletnia osoba, wydatki gospodarstwa domowego wynoszą 500 – 1000 zł miesięcznie, jego dochód netto miesięcznie wynosi 3.638,05 zł. Pozwana w deklaracji poręczyciela z dnia 16 listopada 2011 roku wskazała w powyższym zakresie wskazała takie same dane co do stanu osobowego rodziny oraz dowodów.

W dniu 16 listopada 2011 roku pozwany T. S. zawarł z powodem umowę pożyczki niekonsumenckiej na cele mieszkaniowe nr (...).

Zgodnie z:

- pkt 1 umowy: powód udzielił pożyczkobiorcy pożyczki na cele mieszkaniowe w wysokości 100.000 zł na okres od 16 listopada 2011 roku do 16 listopada 2016 roku, na warunkach określonych niniejszą umową oraz regulaminem udzielania kredytów i pożyczek (...) – zwanym dalej Regulaminem, stanowiącym załącznik nr 1 do niniejszej umowy

- pkt 4 umowy: pożyczka oprocentowana została według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...) wynoszącej w dniu zawarcia 17,00% w skali roku. Stopa procentowa może ulegać zmianom w okresie trwania umowy pożyczki w przypadku zmiany, co niej jednego z następujących parametrów:

- stóp procentowych Narodowego Banku Polskiego

- rentowności bonów skarbowych, obligacji Skarbu Państwa

- oprocentowania lokat międzybankowych (stawek(...)/(...))

- wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym GUS

oraz w zakresie wynikającym ze zmian tych parametrów. Maksymalna stopa procentowa nie może przekraczać czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego

- pkt 8 umowy: pożyczkobiorca zobowiązany jest do spłaty pożyczki wraz z należnymi odsetkami w terminie do dnia 2016-11-16;

- pkt 9 umowy: spłata pożyczki następować będzie w ratach płatnych bez wezwania zgodnie z planem spłaty stanowiącym załącznik nr 2 do umowy. Z uwzględnieniem postanowień niniejszej umowy, w szczególności pkt 21, 22 wszelkie należności przysługujące (...)niezapłacone w terminach ich wymagalności, w tym inne należności powstałe z niewykonania bądź nienależytego wykonania przez pożyczkobiorcę postanowień umowy, w szczególności związane z utrzymaniem zabezpieczeń spłaty pożyczki (...) może rozliczyć wraz z ostatnią ratą pożyczki.

- pkt 10 umowy: wpłaty dokonywane przez pożyczkobiorcę na poczet spłaty pożyczki (...) zalicza w następującej kolejności:

a. koszty windykacji, w tym opłaty za upomnienia i wezwania do zapłaty,

b. prowizje i opłaty, z wyłączeniem opłaty, o jakiej mowa w pkt g, ?';

c. odsetki od kapitału przeterminowanego,

d. kapitał przeterminowany,

e. wymagalne odsetki za okresy obrachunkowe,

f. kapitał,

g. opłata z tytułu zwrotu kosztów ubezpieczenia.

- pkt 14 umowy: zabezpieczeniem spłaty przyznanej pożyczki jest poręczenie osoby fizycznej oraz weksel in blanco.

- pkt 15 lit d umowy: ponadto zabezpieczeniem spłaty jest przystąpienie do ubezpieczenia grupowego (...) z dnia 16 listopada 2011 roku

- pkt 19 umowy: (...) ma prawo kontroli spłaty pożyczki w zakresie określonym w § 20 Regulaminu.

- pkt 21 umowy: w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia pobierane są odsetki zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego. O wysokości stopy procentowej kredytu lombardowego (...) informuje poprzez wywieszenie informacji w miejscach prowadzenia działalności.

- pkt 22 umowy: w przypadku uchybienia postanowieniom dotyczącym zasad i terminu spłaty, Pożyczkobiorca będzie zobowiązany do uiszczenia (...) opłat windykacyjnych z tytułu następujących czynności:

a) zawiadomień,

b) wezwań do zapłaty,

c) monitów w kwotach określonych w Tabeli prowizji i opłat dla pożyczek i kredytów. W przypadku zlecenia podmiotowi zewnętrznemu podjęcia działań windykacji terenowej (w szczególności zmierzających do bezpośredniego kontaktu z dłużnikiem w zamieszkania lub pracy), Pożyczkobiorca będzie każdorazowo obciążony kosztami tych działań w kwotach określonych w tabeli prowizji i opłat dla pożyczek i kredytów, które zostaną doliczone do najbliższej raty wynikającej z planu spłaty. (...)powiadamia pisemnie osoby będące dłużnikami (...) z tytułu zabezpieczenia pożyczki o opóźnieniu Pożyczkobiorcy w spłacie pożyczki.

- pkt 24 umowy: (...) zastrzega sobie prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy z 30 – dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie dotrzymane;

- pkt 25 umowy: pożyczkobiorca oświadczył, że otrzymał: Regulamin (załącznik nr 1), plan spłaty pożyczki (załącznik nr 2), Tabelę prowizji i dla pożyczek i kredytów (załącznik nr 3) oraz że zapoznał się z ich treścią i zobowiązuje się do ich stosowania.

Wykonanie zobowiązań z powyższej umowy poręczyła żona pozwanego B. S., składając swój podpis pod umową pożyczki w miejscu przeznaczonym dla poręczyciela. Pozwana podpisała także oświadczenia, w którym wskazała, że w związku z zawarciem powyższej umowy poręcza za wynikające z niej zobowiązania i zobowiązuje się do zapłaty kwoty 100.000 zł lub jej części powiększonej o należne odsetki, opłaty prowizje i inne koszty przysługujące powodowi w związku z wykonywaniem umowy na wypadek, gdyby pożyczkobiorca nie wykonał swojego zobowiązania.

Miesięczna rata tytułem spłaty pożyczki została określona na kwotę 2.500,72 zł do 16 listopada 2016 roku.

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 1 ogólnych warunków ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków (...), do którego pozwany przystąpił zgodnie z pkt 15 lit d umowy pożyczki z dnia 16 listopada 2011 roku, przedmiotem ubezpieczenia zgodnie jest:

- 1) zgon pozwanego w następstwie nieszczęśliwego wypadku zaistniałego w okresie ubezpieczenia,
- 2) zgon pozwanego w następstwie zawału serca lub udaru mózgowego zaistniały w okresie ubezpieczenia,
- 3) całkowita trwała niezdolność ubezpieczonego do pracy w następstwie nieszczęśliwego wypadku, zaistniałego w okresie ubezpieczenia,
- 4) pobyt ubezpieczonego w szpitalu w następstwie nieszczęśliwego wypadku zaistniałego w okresie ubezpieczenia.

Dowód:

- umowa pożyczki wraz z oświadczeniem poręczyciela – k. 39 – 40
- plan spłaty pożyczki – k. 51
- wniosek o przyznanie pożyczki – k. 118 – 122
- deklaracja poręczyciela – k. 124 – 126
- ogólne warunki grupowego ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków(...) – k. 154 – 155

Pozwany raty pożyczki spłacał przez około 6 miesięcy. Następnie na skutek zmniejszenia się jego zarobków do kwoty około 2.000 zł zaprzestał spłaty zadłużenia, okresowo wpłacając tylko niewielkie kwoty niewystarczające na pokrycie rat pożyczki.

W związku z powyższym powód wezwał powoda pismami z dnia 30 lipca 2012 roku oraz 31 grudnia 2012 roku do zapłaty powstałego zadłużenia, informując jednocześnie pozwaną o powstałych zaległościach w spłacie rat.

Pozwany pismem z dnia 15 stycznia 2013 roku zwrócił się do powoda o przedłużenie spłaty pożyczki do lat wskazując, że obniżeniu uległy jego dochody z tytułu wynagrodzenia za pracę, które w tej sytuacji nie wystarczają na utrzymanie pozwanych i dwojga ich małoletnich dzieci. Następnie w dniu 31 stycznia 2013 roku złożył u powoda wniosek o restrukturyzację zadłużenia wynikającego z powyższej umowy poprzez jego rozłożenie na 10 lat.

Następnie pismem z dnia 18 lutego 2013 roku powód wezwał pozwanego ostatecznie do zapłaty, jednocześnie pismem z tego samego dnia informując pozwaną o powstałym zadłużeniu.

Powyższe pisma powoda zostały podpisane przez pełnomocnika zarządu strony powodowej T. T., która działała na podstawie pełnomocnictwa z dnia 1 czerwca 2012 roku.

Dowód:

- kopia wniosku o restrukturyzację – k. 13 – 16
- pismo pozwanego z dnia 15 stycznia 2013 roku – k. 94
- pisma powoda z dnia 30 lipca, 30 sierpnia i 31 grudnia 2012 roku wraz z dowodami nadań – k. 65 – 84
- pisma powoda z dnia 18 lutego 2013 roku – k. 70 – 71
- pełnomocnictwo z dnia 1 czerwca 2012 roku wraz z odpisami z Krajowego Rejestru Sądowego – k. 136 – 153

Dowód:

- regulamin – k. 41 – 45

Pismem z dnia 4 marca 2013 roku powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki nr (...) z 16 listopada 2011 roku, wskazując, iż łączna wysokość przeterminowanego zadłużenia na ten dzień wyniosła 6.954,59 zł. Jednocześnie powód pismem z tego samego dnia powód poinformował pozwaną o wypowiedzeniu umowy.

Dowód:

- pisma powoda z dnia 4 marca 2013 roku wraz z potwierdzeniami odbioru – k. 45 – 47

Pozwany w dniu 17 grudnia 2013 roku ponownie złożył u powoda wniosek o rozłożenie zadłużenia na raty, tym razem w wysokości 800 zł miesięcznie.

Dowód:

- kopia wniosku o restrukturyzację – k. 95 – 96

Ustaleń faktycznych Sąd dokonał w oparciu o dokumenty przedłożone przez strony w zakresie koniecznym dla rozstrzygnięcia. Pominęto wnioski stron zmierzające do wykazania zasadności roszczenia w zakresie poniesienia przez powoda wydatków na windykację dochodzonego przez niego roszczenia, gdyż jak wynika z żądania pozwu wydatki w tym zakresie nie wchodziły w zakres kwoty dochodzonej w niniejszym postępowaniu. Ponadto pominęto wnioski pozwanych zmierzające do wykazania zasadności twierdzeń co do wszczęcia przez nich u powoda postępowania o restrukturyzację zadłużenia, gdyż okoliczności te nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo podlega uwzględnieniu w całości.

Powód w niniejszym postępowaniu dochodzi od pozwanych spłaty zobowiązania wynikającego z umowy pożyczki z dnia 16 listopada 2011 roku, przy czym od pozwanej B. S. jako od osoby zobowiązanej na podstawie poręczenia zobowiązania wynikającego z tej umowy.

Zgodnie z art. 720 § 1 k.c. przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Natomiast w myśl art. 876 § 1 i 2 k.c. przez umowę poręczenia poręczyciel zobowiązuje się względem wierzyciela wykonać zobowiązanie na wypadek, gdyby dłużnik zobowiązania nie wykonał. Oświadczenie poręczyciela powinno być pod rygorem nieważności złożone na piśmie.

Na powódzie ciążył zatem obowiązek udowodnienia (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.), że zawarł z pozwanym T. S. umowę pożyczki, której wykonanie miała poręczyć pozwana B. S.. W tym zakresie strony nie były sporne co do tego, że

umowa taka została zawarta, a poręczenie udzielone. Okoliczności te wynikają z przedłożonych przez stronę powodową dokumentów, a ponadto pozwani na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2014 roku uznali żądanie zawarte w pozwie. Jednakże w odpowiedzi na pozew wnieśli szereg zarzutów.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że w myśl postanowień umowy pożyczki oraz deklaracją członkowską, pozwanego wiązały postanowienia Regulaminu (...), stanowiącego integralną częścią umowy, Statutu oraz uchwał władz statutowych (...). Zgodnie z postanowieniami tam zawartymi pożyczka miała być przez pozwanego spłacana w ratach, których terminy i wysokość zostały ustalone w planie spłaty. W myśl § 25 Regulaminu (...)w przypadku nieterminowej wpłaty, strona powodowa miała prawo do naliczania odsetek karnych od przeterminowanej kwoty w zmiennej wysokości wynoszącej czterokrotność kredytu lombardowego NBP. Odsetki karne naliczane były od dnia następującego po dniu planowanej spłaty raty w razie jej niewpłacenia. Za dzień spłaty pożyczki przyjęto dzień wpływu na rachunek (...)środków pieniężnych przeznaczonych na jej spłatę lub dzień ich wpłacenia w oddziale (...) (§ 23 ust. 1 Regulaminu).

Jak wynika z powyższych postanowień pozwany zobowiązany był do spłaty rat pożyczki w terminie określonym w planie spłaty. T. S. nie zaprzeczył, że zaprzestał spłaty swojego zobowiązania względem powoda. Tak więc opóźnienie w spłacie każdej raty powodowało powiększanie się kwoty zadłużenia o odsetki karne. Zgodnie z § 28 Regulaminu (...) w przypadku powstania zadłużenia przeterminowanego, dokonywane przez pożyczkobiorców wpłaty są zaliczane w pierwszej kolejności na pokrycie odsetek, a dopiero w dalszej kolejności na kapitał pożyczki (bazę). Postanowienia takie są zgodne z art. 451 § 1 k.c, którego stanowi, że to, co przypada na poczet danego długu, wierzyciel może przede wszystkim zaliczyć na związane z tym długiem zaległe należności uboczne oraz na zalegające świadczenia główne. Natomiast w myśl art. 481 § 1 k.c, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, przy czym jeżeli stopa odsetek nie była określona należą się odsetki ustawowe. Powód wobec niespłacania zadłużenia przez pozwanego dokonał wypowiedzenia umowy, co skutkowało wymagalnością całości zadłużenia wraz z odsetkami (§ 27 Regulaminu). Od dnia wymagalności odsetki karne naliczane były od całego niespłaconego kapitału pożyczki. Należy wskazać, iż powód dopełnił wymogu przewidzianego w umowie pożyczki i przed wypowiedzeniem umowy wezwał pożyczkobiorcę do zapłaty, informując go jednocześnie, że wypowie umowę w przypadku nieuregulowania należności. W takim samo sposób postąpiła wobec pozwanej. Tak więc, w związku ze skutecznym wypowiedzeniem umowy pożyczki, powstał stan wymagalności całości zadłużenia wraz z odsetkami i pozwani są zobowiązani do spłaty tego zadłużenia.

Należy wskazać, iż pozwani nie kwestionowali, że wystąpiły podstawy do wypowiedzenia umowy, jednakże zarzucili, iż brak było decyzji zarządu powoda o wypowiedzeniu umowy zgodnie z § 27 ust. 1 regulaminu udzielania kredytów i pożyczek.

Zarzut ten należy uznać za nieuzasadniony. Jak wynika z powołanego postanowienia regulaminu decyzję w sprawie wypowiedzenia umowy podejmuje zarząd (...) (k. 42v). Zgodnie z postanowieniami statutu powoda Zarząd może udzielić jednemu z członków Zarządu lub innej osobie pełnomocnictwa do dokonywania czynności prawnych związanych z kierowaniem wyodrębnioną jednostką (...), a także pełnomocnictwa do dokonywania czynności określonego rodzaju lub czynności szczególnych (§ 47 Statutu). Takiego rodzaju czynnością jest właśnie m.in. wypowiadanie umów pożyczek, czy zawieranie umów pożyczek. Oświadczenia Zarząd składa w ten sposób, że pod nazwą (...)osoby upoważnione do ich składania umieszczają swoje podpisy (§ 46 ust. 2 Statutu). Tak więc złożenie przez pełnomocnika T. T.własnoręcznego podpisu pod wypowiedzeniem umowy pożyczki zgodne jest z postanowieniami Regulaminu i Statutu (...). Osoba ta posiadała pełnomocnictwo do wypowiadania umów (k. 134 – 136), udzielone przez osoby umocowane do działania w imieniu powoda (k. 137 – 154).

Odnosząc się do zarzutu pozwanych, a dotyczącego objęcia T. S.postanowieniami ubezpieczenia umowy pożyczki, to umowa stron z 16 listopada 2011 roku zabezpieczona była grupowym ubezpieczeniem następstw nieszczęśliwych wypadków (...) (k. 154 – 155). Jednakże jak wynika z § 3 ogólnych warunków tego ubezpieczenia przedmiotem ubezpieczenia zgodnie jest:

- 1) zgon pozwanego w następstwie nieszczęśliwego wypadku zaistniałego w okresie ubezpieczenia,
- 2) zgon pozwanego w następstwie zawału serca lub udaru mózgowego zaistniały w okresie ubezpieczenia,
- 3) całkowita trwała niezdolność ubezpieczonego do pracy w następstwie nieszczęśliwego wypadku, zaistniałego w okresie ubezpieczenia,
- 4) pobyt ubezpieczonego w szpitalu w następstwie nieszczęśliwego wypadku zaistniałego w okresie ubezpieczenia.

Pozwany nie wykazał, aby któraś z tych przyczyn wystąpiła.

Niezasadny okazał się także zarzut naruszenia przez powoda § 2 ust. 1 i 4 regulaminu udzielania kredytów i pożyczek (...) poprzez przyznanie pożyczki w sytuacji posiadania świadomości, iż pozwany nie ma zdolności kredytowej pozwalającej mu na spłaty na warunkach i w terminach przyjętych w umowie (czynności powoda sprzeczne z art. 5 k.c.).

Według art. 5 k.c. nie można czynić ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współzycia społecznego; takie działanie lub zaniechanie uprawnionego nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony. Przy przyjmowaniu nadużycia prawa należy zachować szczególną ostrożność. W praktyce winno to następować w sytuacjach wyjątkowych. Należy przy tym mieć na względzie dwie zasadnicze okoliczności, a mianowicie, że domniemywa się, iż osoba korzystająca ze swego prawa czyni to w sposób zgodny z zasadami współzycia społecznego oraz że odwołanie się, zwłaszcza ogólnikowo, do klauzul generalnych przewidzianych w art. 5 k.c. nie może podważać pośrednio mocy obowiązujących przepisów prawnych. Taka praktyka mogłaby bowiem prowadzić do naruszenia zasady praworządności w demokratycznym państwie prawnym (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., II CKN 604/00, OSNC 2002, z. 3, poz. 32). Zastosowanie art. 5 k.c. wymaga więc wszechstronnej oceny całokształtu szczególnych okoliczności rozpatrywanego wypadku w ścisłym powiązaniu z konkretnym stanem faktycznym. Nie można powoływać się ogólnie na nieokreślone zasady współzycia, lecz należy konkretnie wskazać, jaka z przyjętych w społeczeństwie zasad współzycia społecznego doznałaby naruszenia w konkretnej sytuacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1998 r., II CKN 928/97, OSN 1999, z. 4, poz. 75, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 r., IV CKN 120/01, LEX nr 141394). Na naruszenie zasad współzycia społecznego nie może przy tym powoływać się ten, kto sam je narusza (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2013 r., II CSK 632/12, LEX nr 1353432).

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż zgodnie z art. 9 ust. 1 – 4 ustawy o kredycie konsumenckim w brzmieniu obowiązującym w dniu zawierania umowy pożyczki kredytodawca przed zawarciem umowy o kredyt konsumencki jest zobowiązany do dokonania oceny ryzyka kredytowego konsumenta. Ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest na podstawie informacji uzyskanych od konsumenta lub na podstawie informacji zawartych w bazie danych lub zbiorze danych kredytodawcy. Konsument jest zobowiązany do przedstawienia, na żądanie kredytodawcy, dokumentów i informacji niezbędnych do dokonania oceny ryzyka kredytowego. Jeżeli kredytodawcą jest bank, ocena ryzyka kredytowego dokonywana jest zgodnie z ust. 1-3 przy uwzględnieniu art. 70 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe. Przepis ten nie przewidywał zatem, tak jak obecnie, po stronie powoda oceny ryzyka kredytowego. Powyższe nie oznacza, że pożyczkodawca udzielał takiego kredytu nie bacząc na sytuację majątkową. Jak zasadnie wskazała powód sprawdzenie możliwości kredytowych leży w interesie samych instytucji finansowych, gdyż to one ponoszą ryzyko niewypłacalności pożyczkobiorców. Należy wskazać, iż obowiązek taki przewiduje art. 70 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, który stanowi, że bank uzależnia przyznanie kredytu od zdolności kredytowej kredytobiorcy. Przez zdolność kredytową rozumie się zdolność do spłaty zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami w terminach określonych w umowie. Kredytobiorca jest obowiązany przedłożyć na żądanie banku dokumenty i informacje niezbędne do dokonania oceny tej zdolności. Definicje tę można odnieść także do badania ryzyka kredytowego. Na gruncie powołanego przepisu wskazano, że przepis art. 70 ustawy z 1997 r. - Prawo bankowe kreuje po stronie banku obowiązek weryfikowania zdolności kredytowej. Obowiązek ten ma jednak charakter publicznoprawny, zaś jego należyte wykonanie kontrolują organy nadzoru finansowego. Norma ta nie zawiera natomiast żadnego odniesienia

do sfery prawa prywatnego. Tym samym udzielenie przez bank kredytu osobie niemającej zdolności kredytowej nie wywołuje żadnych konsekwencji w aspekcie prywatnoprawnym tej umowy, w szczególności zaś nie ma wpływu na jej ważność (wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 7 maja 2014 r., VI ACa 945/13, LEX nr 1469473). Tym bardziej zaniechanie takiej oceny przez podmiot inny niż bank nie może być oceniane jako wpływające na ważność umowy pożyczki. Należy wskazać, iż przyznanie pożyczki przy znacznym ryzyku kredytowym i tak nie zwalniałoby pożyczkodawcy z obowiązku spłaty zadłużenia, jednakże w bardzo istotny sposób przemawiałoby za możliwością skorzystania z art. 320 k.p.c.

W tym kontekście należy także wskazać, że niezasadnie pozwani wskazują, iż przyznanie przez powoda pożyczki było niezrozumiałe, gdyż wspólne dochody pozwanych niemal okrywały się z comiesięczną spłatą raty. Z przedłożonej przez powoda dokumentacji w postaci wniosku o przyznanie pożyczki i deklaracji poręczyciela wynika, że strona powodowa opierając się na zawartych tam danych mogła ocenić ryzyko kredytowe jako nieznaczne. Pozwany wskazał jako cel pożyczki remont mieszkania i konsolidację zobowiązań w (...). Jako dochód podał we wniosku o przyznanie pożyczki kwotę 3.638,05 zł (k. 120). Wydatki pozwanych zostały określone na poziomie 500 – 1000 zł, pozwany posiadał także zobowiązanie w (...), a także trzy kredyty w bankach. Zatem udzielona pożyczka pozwoliła na spłatę posiadanych zobowiązań, a rata w wysokości 2.500,72 zł, przy osiąganym wynagrodzeniu i wydatkach gwarantowała realizację umowy.

Zasadnie także podniósł powód, że pozwani we wniosku o przyznanie pożyczki i deklaracji poręczyciela wskazali, iż nie posiadają osób niepełnoletnich na utrzymaniu, a we wnioskach o restrukturyzacja pozwany podał, iż ma na utrzymaniu żonę i dwójkę dzieci 6 i 4 lata. Pożyczka została zawarta w 2011 roku, a wnioski o restrukturyzację pochodzą z 2013 roku. W tym kontekście należy ocenić podnoszenie przez pozwany zarzutu z art. 5 k.c. Jak już wskazano na naruszenie zasad współżycia społecznego nie może przy tym powoływać się ten, kto sam je narusza (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2013 r., II CSK 632/12, LEX nr 1353432). Pozwani sami podali powodowi nieprawdziwe informacje co do liczby osób we wspólnym gospodarstwie domowym. Takie dane miały prowadzić do zamierzonego przez nich skutku w postaci uzyskania pożyczki. Sami zatem doprowadzili do tego, że powód pozytywnie ocenił ryzyko kredytowe i zawarł z pozwanym umowę pożyczki, zasadnie przyjmując na podstawie posiadanych informacji, że zobowiązanie zostanie terminowo spłacone.

Pozwani niezasadnie zarzucili, że powód niezgodnie z art. 482 § 1 k.c. dokonał doliczenia kwoty odsetek (10.738,11 zł.) do kapitału głównego (89.864,91 zł.). W tym zakresie należy wskazać, iż zgodnie z postanowieniami umowy pożyczki oraz Regulaminu (...) odsetki karne naliczane są od kwoty niespłaconego kapitału pożyczki, zaś po wypowiedzeniu umowy od całości zadłużenia. W myśl art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłużnej sumy. Kapitalizacja odsetek może więc nastąpić w wyniku działania wierzyciela poprzez wytoczenie powództwa tak jak w niniejszej sprawie. Zakaz zawarty w tym przepisie (nazywany zakazem anatocyzmu) oznacza niemożność umawiania się z góry o odsetki od odsetek, aż do momentu wytoczenia o nie powództwa.

Pozwani także bezpodstawnie zarzucają naruszenie art. 878 § 1 k.c. poprzez niedopuszczalne zastosowanie poręczenia za dług przyszły bez określenia z góry wysokości tego poręczenia, co skutkowało powinno w ich ocenie nieważnością poręczenia w tym zakresie i oddaleniem powództwa wobec B. S..

Zgodnie z art. 878 § 1 k.c. można poręczyć za dług przyszły do wysokości z góry oznaczonej. Dług przyszły to taki, który jeszcze nie istnieje w chwili dokonywania poręczenia. Gdy chodzi o zobowiązanie (dług) wynikający z umowy kredytowej to należy odróżnić dług przyszły od długu już istniejącego lecz jeszcze niewymagalnego. Gdy zostaje zawarta umowa kredytowa i w umowie tej określone zostaje do jakiego zachowania wobec banku zobowiązuje się kredytobiorca to można uznać, że jego dług powstał a stanie się on wymagalny w razie spełnienia się przesłanek określonych w umowie, w szczególności przekazania kredytu kredytobiorcy i nadejścia terminu jego spłaty, tzn. wtedy gdy bank będzie mógł skutecznie żądać spłaty kredytu. Treść art. 878 § 1 k.c. nie daje podstaw do tego, aby ważność poręczenia za dług przyszły uzależniać od określenia tego długu w postaci wskazanej w poręczeniu kwoty. Przepis ten wymaga tylko, aby dług przyszły za który się poręcza był określony. Dług będzie można zaś za taki uznać, gdy

wykładnia oświadczenia woli poręczyciela, dokonana z uwzględnieniem zasad przewidzianych w art. 65 k.c., pozwala na jednoznaczne wskazanie jaki jest zakres długu, a tym samym zakres zobowiązania poręczyciela. Nie zawsze musi to być jednoznaczne ze wskazaniem wysokości świadczenia pieniężnego, gdyż w momencie poręczenia nie da się go precyzyjnie określić (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2009 r., V CSK 215/09, LEX nr 688050, M.Pr.Bank. 2011/7-8/22-25).

Uwzględniając powyższe okoliczności należy zgodzić się z powodem, że to, iż w umowie poręczenia nie wskazano konkretnej wysokości odsetek, czy kosztów nie oznacza, że poręczenie za te zobowiązania nie zastało udzielone w wysokości z góry oznaczonej. Strony umowy nie mogą bowiem z góry przewidzieć, że w przyszłości pożyczkobiorca zaprzestanie jej spłaty. Dodatkowe koszty w postaci odsetek umownych, kosztów upomnień, windykacji powstają dopiero w sytuacji nieterminowej spłaty rat. Należy wskazać, iż podstawą do pobierania opłaty z tytułu windykacji są postanowienia regulaminu udzielania Kredytów i P., z zapisów którego wynika, że (...) jest uprawniona pobierania prowizji i opłat określonych w Tabeli prowizji i opłat związanych o obsługą kredytu i pożyczki. Natomiast zgodnie z pkt 25 umowy pożyczki Tabela opłat i prowizji stanowi Załącznik nr 3 do umowy i pozwany potwierdził jej otrzymanie. Jako opłaty związane z obsługą kredytu lub pożyczki, opłaty windykacyjne obciążają dłużnika na mocy regulaminu udzielania kredytów i pożyczek stanowią integralną część umowy pożyczki.

Biorąc powyższe pod uwagę należało przyjąć, że z pozwana poręczając umowę pożyczki mogła ustalić jaki był zakres udzielonego przez nią poręczenia. Zapoznając się z treścią umowy pożyczki i wszystkich załączników do niej musiała mieć świadomość możliwości powstania w przyszłości kosztów wynikających z windykacji zadłużenia głównego, odsetek oraz i innych należności, których powód w niniejszej sprawie chodzi. Wysokość tych należności i sposób ich ustalania wynikała z powyższych dokumentów.

Na uwzględnienie nie zasługiwał także zarzut pozwanych wprowadzenia ich przez powoda w błąd co do możliwości rozłożenia świadczenia na 10 – letni okres spłaty, w rezultacie czego wniesienie pozwu w ocenie pozwanych uznać należy za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że samo wniesienie pozwu nie może być rozpatrywane przez pryzmat zgodności z zasadami współżycia społecznego, gdyż takiej ocenie można poddawać dopiero żądanie zawarte w tym piśmie procesowym. Rozpatrując powołany zarzut w takim kontekście należy wskazać, iż pozwani opierają go na twierdzeniu, iż liczyli na restrukturyzację zadłużenia, co miało wynikać z dopuszczalności rozłożenia spłaty zadłużenia na 10 – letni okres. Pozwani nie wykazali, aby powód był zobowiązany na jakiegokolwiek podstawie do zmiany treści umowy pożyczki wiążącej go z T. S.. Wyłącznie zatem od woli powoda zależało, czy wniosek o wydłużenie terminu spłaty zobowiązania zostanie uwzględniony. Umowy pożyczki nie zawierała żadnej klauzuli zobowiązującej pożyczkobiorcę do renegotjacji kontraktu. Powód wskazał, że w (...)nie istnieje instytucja gwarancji restrukturyzacji polegającej na rozłożeniu na 10 lat spłaty zadłużenia, a pozwani nie wykazali okoliczności przeciwnej. Ewentualne składanie im takiego zapewnienia przez pracowników powoda (nawet jeżeli miało miejsce) nie mogło wpływać na treść umowy pożyczki, która – co wyraźnie wynika z jej pkt 28 – mogła być zmieniona tylko w formie pisemnej. Ponadto należy wskazać, iż zgodnie z § 6 ust. 2 Regulaminu (...)Zarząd (...)może wyrazić zgodę na udzielenie członkowi, który zalega za spłatami kredytu/pożyczki kolejnego kredytu lub pożyczki na cele, których realizacja umożliwia poprawę, sytuacji materialnej pożyczkobiorcy i pozwala na odzyskanie zdolności kredytowej oraz spłatę wcześniejszych zobowiązań wobec (...). Uprawnienie to ma zatem charakter fakultatywny i nie rodzi po stronie pożyczkobiorcy roszczenia względem (...). Tak więc pozwani nie mogą powoływać się na naruszenie przez powoda zasad współżycia społecznego. Samo dochodzenie zaspokojenia niespornej należności nie narusza żadnej z tych zasad. Zasadnie strona powodowa wskazuje, że w kontekście własnego interesu w przedmiocie odzyskania wierzytelności, musi podejmować działania zmierzające do uzyskania orzeczenia sądowego, a zasadniczą powinnością dłużnika jest spełnienie świadczenia.

Jako ogólny i niesprecyzowany należało ocenić zarzut zawarty w pkt 21 odpowiedzi na pozew, a więc wprowadzenia pozwanego w błąd z winy powoda. Z treści tego zarzutu wynika, że pozwany miał dopiero wraz z pozwem otrzymać część dokumentów stanowiących dowody i w ten sposób uzyskać możliwość zapoznania się z ich treścią. Należy

wskazać, iż zgodnie z art. art. 84 § 1 i 2 k.c. w razie błędu co do treści czynności prawnej można uchylić się od skutków prawnych swego oświadczenia woli. Jeżeli jednak oświadczenie woli było złożone innej osobie, uchylenie się od jego skutków prawnych dopuszczalne jest tylko wtedy, gdy błąd został wywołany przez tę osobę, chociażby bez jej winy, albo gdy wiedziała ona o błędzie lub mogła z łatwością błąd zauważyć; ograniczenie to nie dotyczy czynności prawnej nieodpłatnej. Można powoływać się tylko na błąd uzasadniający przypuszczenie, że gdyby składający oświadczenie woli nie działał pod wpływem błędu i oceniał sprawę rozsądnie, nie złożyłby oświadczenia tej treści (błąd istotny).

Należy wskazać, iż istota błędu polega na błęd w znaczeniu wady oświadczenia woli określanej jest jako błąd postrzegania ("widzenia"), w odróżnieniu od błędu przewidywania i wnioskowania, które należą do sfery motywacyjnej podmiotu dokonującego czynności prawnej i tworzą pobudkę, pod wpływem której wyrażone zostało oświadczenie woli uznane następnie przez oświadczonego za "błąd", gdy okazało się, że oświadczenie nie osiągnęło zamierzonego i przewidywanego celu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2000 r., IV CKN 179/00, LEX nr 52505). Istotą błędu jest różnica między stanem wyobrażanym przez składającego oświadczenie woli a stanem rzeczywistym, opartym w dziedzinie błędu co do prawa: na wykładni i praktyce stosowania prawa, przez wykrycie błędu należy rozumieć zniesienie tej różnicy. Dla osiągnięcia tego stanu konieczne jest rozpoznanie stanu rzeczywistego i zmianę dotychczasowego wyobrażenia. Powzięcie informacji o istnieniu rozbieżności rozpoczyna dopiero proces poznawczy zmierzający do ustalenia, czego dotyczą różnice i jaki jest stan rzeczywisty. Ponieważ wykrycie błędu jest chwilą miarodajną dla podjęcia decyzji odnośnie do uchylenia się od jego skutków, przy błędzie co do prawa konieczne jest ich poznanie w takim przynajmniej zakresie, aby składający oświadczenie był w stanie ocenić istotność błędu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2003 r., IV CK 274/02, LEX nr 146440).

Uwzględniając powyższe należy wskazać, iż w odpowiedzi na pozew nie wskazano w ogóle na czym miało polegać wprowadzenie w błąd. Pozwany powołuje się tylko ogólnie na zapoznanie się z treścią dokumentów załączonych do pozwu, nie wskazując jednak o jakie konkretnie dokumenty chodzi. Co jednak ważniejsze nie wskazuje w ogóle w jaki sposób powód miał go wprowadzić w błąd oraz co do jakich okoliczności, a także których oświadczeń woli odnosi się oświadczenie o uchyleniu się od skutków prawnych. Zarzut musi być w tym zakresie precyzyjny ze względu na jego skutki, a sąd nie ma obowiązku, ani prawa zastępowania strony w precyzowaniu takich oświadczeń. Brak było zatem podstaw do odnoszenia się merytorycznie do tak ogólnie sformułowanego zarzutu.

Jak wynika z przedstawionego przez powoda rozliczenia wysokości zadłużenia wraz z raportem spłaty na dzień 10 czerwca 2014 roku (k. 169 – 173) kwota zadłużenia pozwanych wynosiła 116.763,19 zł. W jej skład wchodzi następujące należności: kapitał główny w kwocie 89.864,91 zł, odsetki od kapitału w kwocie 15.631,03 zł, skapitalizowane odsetki karne od kapitału w kwocie 10.738,11 zł oraz odsetki karne od kwoty skapitalizowanej w kwocie 529,14 zł. Pozwani w pismach procesowych, ani na rozprawie nie kwestionowali prawidłowości wyliczenia całości tej kwoty, ani jej poszczególnych składników.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd zasądził solidarnie od pozwanych na przez powoda kwotę 116.763,19 zł z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od 11 czerwca 2014 roku do dnia zapłaty.

Orzeczenie o solidarności zobowiązania oparto na art. 881 k.c., który stanowi, że w braku odmiennego zastrzeżenia poręczyciel jest odpowiedzialny jak współdłużnik solidarny.

Niezasadnym okazał się zarzut przedawnienia roszczenia. W myśl art. 118 k.c. jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Roszczenie powódki należało zakwalifikować jako związane z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą. Zgodnie z art. 120 § 1 k.c. bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. W odniesieniu do należności wynikającej z umowy pożyczki z dnia 16 listopada 2011 roku wymagalność zadłużenia należało ustalić w oparciu o wypowiedzenie umowy pożyczki. Oświadczenie powoda o wypowiedzeniu umowy pochodzi z 4 marca 2013 roku (k. 45), a pozwanemu doręczono je w dniu 8 marca 2013 roku (k. 46). Od tego dnia biegł zatem 30 – dniowy termin określony w pkt 24 umowy pożyczki. Roszczenie o niespłaconą pożyczkę stało się więc wymagalne z dniem 7 kwietnia 2013 roku. Tak więc do

dnia wniesienia powództwa w niniejszej sprawie (tj. 15 maja 2013 roku) roszczenie powoda nie ulegało przedawnieniu tak wobec pozwanego odpowiadającego na podstawie umowy pożyczki, jak i pozwanej ponoszącej akcesoryjną odpowiedzialność na podstawie umowy poręczenia.

Na marginesie należy odnieść się do żądania pozwanych dotyczącego przedłożenia kserokopii dokumentów. W tym zakresie należy wskazać, że powód wraz pozwem przedłożył do akt sprawy dokumenty potwierdzone za zgodność z okazanym oryginałem przez występującego w sprawie pełnomocnika w sposób zgodny ze sposobem sporządzania przez radcę prawnego poświadczeń odpisów dokumentów (art. 129 § 2 k.p.c. i art. 6 ust. 3 zd. 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65 ze zm.).

W ocenie Sądu brak było podstaw do uwzględnienia wniosku pozwanych o rozłożenie świadczenia na raty. Zgodnie z art. 320 k.p.c. w szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może w wyroku rozłożyć na raty zasądzone świadczenie, a w sprawach o wydanie nieruchomości lub o opróżnienie pomieszczenia – wyznaczyć odpowiedni termin do spełnienia tego świadczenia. Oceniając, czy zachodzi „szczególnie uzasadniony wypadek” wśród okoliczności uzasadniających rozłożenia świadczenia na raty należy uwzględniać także możliwości wywiązania się dłużnika ze spłaty zobowiązania określonego przez sąd w sposób odmienny od tego wynikającego ze stosunku umownego. Bezcelowe byłoby bowiem korzystanie z możliwości przewidzianej przez art. 320 k.p.c. odnośnie świadczenia pieniężnego, gdyby na tle okoliczności ustalonych w sprawie należało dojść do wniosku, że dłużnik i tak nadal nie będzie w stanie spłacić zobowiązania rozłożonego w ten sposób raty. Instytucja przewidziana w powołanym przepisie ma służyć realnemu wykonaniu zobowiązania, a nie prowadzić po stronie wierzyciela do dalszych utrudnień w odzyskaniu wierzytelności.

Odnosząc powyższe do niniejszej sprawy należy wskazać, iż pozwani wnosili o rozłożenie świadczenia na okres 10 – letni. Jednakże pozwani na rozprawie w dniu 20 sierpnia 2014 roku wskazali, iż obecnie pracę zarobkową wykonuje tylko T. S. i osiąga dochód w wysokości około 2.000 zł miesięcznie, a pozwana wraz z dwojgiem dzieci pozostaje na jego utrzymaniu. Zatem na każdego z domowników dysponują oni kwotą około 500 zł miesięcznie. Przy wysokości obecnego zadłużenia, tj. 116.763,19 zł, wysokość miesięcznej raty, przy rozłożeniu świadczenia na okres 10 – lat, wyniosłaby 973,02 zł, bez uwzględnienia wysokości odsetek. Biorąc pod uwagę dochód jakim dysponują pozwani, przekazywanie takiej kwoty miesięcznie na rzecz powoda prowadziłoby do uszczuplenia ich domowego budżetu o połowę. Nie mieliby oni zatem możliwości zaspokajania swoich nawet podstawowych potrzeb. Stojąc przed wyborem spłaty powoda i zapewnienia sobie środków utrzymania, bez wątplenia pozwani zdecydowałiby się na zaspokajanie swoich podstawowych, życiowych potrzeb. Stąd rozłożenie świadczenia na raty w tej sytuacji było niecelowe.

W ocenie Sądu w niniejszej sprawie występują przesłanki do nieobciążania pozwanych kosztami procesu. Zgodnie z art. 102 k.p.c. w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Przepis ten nie wskazuje, żadnych okoliczności jakie należy uznać za wypadki szczególnie uzasadnione. Zatem ocena, czy taki wypadek zachodzi pozostawiona została uznaniu sądu. Powinna ona mieć na względzie całokształt okoliczności sprawy. Należy tu uwzględniać nie tylko okoliczności związane z przebiegiem procesu, ale także pozaprocessowe (np. stan majątkowy stron, ich sytuacja życiowa). Ponadto okoliczności te powinny być oceniane przede wszystkim z punktu widzenia zasad współżycia społecznego. Sposób skorzystania z art. 102 k.p.c. jest suwerennym uprawnieniem jurysdykcyjnym sądu i do jego oceny należy przesądzenie, czy wystąpił szczególnie uzasadniony wypadek, który uzasadnia odstępnie, a jeśli tak, to w jakim zakresie, od generalnej zasady obciążania kosztami procesu strony przegrywającej spór (wyroki SN: z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 192/09, Lex nr 584735 i z dnia 27 maja 2010 r., II PK 359/09, Lex nr 603828 oraz postanowienia SN: z dnia 19 października 2011 r., II CZ 68/11, Lex nr 1044004 i z dnia 20 kwietnia 2012 r., III CZ 17/12, Lex nr 1164739).

W niniejszej sprawie za odstępnie od obciążania pozwanych kosztami procesu przemawia przede wszystkim ich sytuacja majątkowa. Obecnie tylko pozwany osiąga dochód, który przeznaczony jest na zaspokojenie potrzeb czteroosobowej rodziny, w tym dwojga małoletnich dzieci. Należy wskazać, iż wysokość zadłużenia pozwanych i odsetki należne powodowi pozwalają na przyjęcie, że dług, który obecnie i tak jest wysoki w porównaniu do możliwości majątkowych i zarobkowych, w przyszłości będzie się szybko zwiększać. Wywiązanie się zatem przez pozwanych z

zaciągniętego zobowiązania i tak będzie ich znacznie obciążać. W tej sytuacji zobowiązanie ich do uiszczenia na rzecz powoda kosztów procesu należało uznać za przypadek umożliwiający zastosowania art. 102 k.p.c.